Engin Erkiner: *Türkiye Cumhuriyeti devleti ve hükümetleri en az yirmi yıldır açık olarak ifade ettikleri imparatorluk heveslerini, her önemli olayda olduğu gibi Libya konusunda da hayata geçiremediler. Bu kez, yıllardan beri uluslararası planda geride duran Fransa'nın fiskesiyle sahne dışına itildiler.*

Bu kaçıncı "emperyal rezalet"tir, sayısı oldukça fazla olduğu için bilinmiyor. Başbakan Recep Tayyip Erdoğan ve Dışişleri Bakanı Ahmet Davutoğlu –kandırabileceklerine karşı- iyi pazarlamacılar. Rezaleti bile başarıymış gibi pazarlıyorlar.

Hangisini anlatmalı?

İran ile zenginleştirilmiş uranyum konusunda ABD-AB arasında arabuluculuk çabası fiyaskoyla sonuçlandı.

İsrail ile Suriye arasında arabuluculuk çabasından da sonuç alınamadı.

Türkiye, çok istemesine rağmen, Lübnan'daki hükümet krizine müdahale edemedi ve ülkede İran yanlısı hükümet kurulmasını engelleyemedi.

Dönüp dolaşıp "Arap ülkelerinde halk Tayyip Erdoğan'ı çok seviyor" söyleminden başka sığınacak yer bulamadı.

Bu sevginin pratik anlamı olmadığı üzerinde durulmadı, diyemeyeceğim, zira Erdoğan ve Davutoğlu gibi dış politikadaki acemilikleri sürekli sırıtan bu iki politikacının konuyu anlayabildikleri bile kuşkuludur.

Arap halkının Erdoğan sevgisi, bu sevgiyi karar organlarına yansıtacak mekanizmalar yoksa fazla anlam taşımaz.

Arap halkının Erdoğan sevgisini, bulundukları ülkenin izlediği dış politikaya yansıtacak mekanizmalar yoksa, hoşa giden gösteriler olarak kalır.

Bizdeki medya sevgi gösterilerini iyice şişirir, ama bu sevgiden hangi sonuç elde edilmiştir sorusunu sormaz.

Burada söz konusu olan yazılı ve görsel medyadaki yaygın AKP yandaşlığından ibaret değildir. Yaptıklarına kendileri de büyük oranda inanıyorlar. Türkiye'nin emperyal bir ülke olmasını istiyorlar, hükümet beceremeyince kızıyorlar, ama istemeyi de sürdürüyorlar.

Libya konusu AKP hükümetinin dış politikada ne kadar çapsız, beceriksiz ve öngörüsüz olduğunu yeniden gösterdi.

AKP, süper ligde şampiyon olan bir Anadolu takımına benziyor. Bu takım ülkede şampiyon oldu, Avrupa Şampiyon Kulüpler Kupası'na katıldı ve karşılaştığı her takımdan birkaç tane gol yiyerek ülkede güçlü olmanın dışarıda ne kadar anlam taşıdığını da gördü .

AKP'nin dış politikadaki durumu da bunun gibidir.

Libya konusunda önce Fransa'nın tutumundan başlayalım.

ABD, Fransa ve İngiltere, Libya'da Kaddafi ile isyancılar arasındaki savaşta önce sessiz kaldılar. Yönetimin şiddet kullanmasını eleştirmekten öteye gitmediler.

Bizdeki bazı naif solcuların inandığı gibi asıl konu Libya'nın petrolü olsaydı, hemen harekete geçmeleri gerekirdi.

Libya'yı kendi başına bir ülke olarak değil; Tunus, Mısır, Ürdün, Suriye, Bahreyn, Yemen ve öteki Arap ülkeleriyle birlikte değerlendiriyorlardı. (Bunlara belirli oranda Irak'ı da eklemek gerekir.)

Libya'ya yapılacak erken bir askeri müdahale, Arap ülkelerinde yaygın olan ama son halk ayaklanmalarında duyulmayan anti-ABD ve anti-İsrail söylemini yeniden ortaya çıkarabilirdi.

Ek olarak, Irak işgaliyle bölgedeki prestiji zaten iyice yıpranmış olan ABD, Libya'da da benzer bir duruma kolaylıkla düşebilirdi.

Libya'daki muhalefetin Tunus ve Mısır'da olduğu gibi yönetimi çekilmeye zorlayabileceğini düşündüler. Ne ki, anılan iki ülkedeki fazlasıyla eksikli demokratik mekanizmalara bile sahip olmayan Libya'da iç savaş başladı. Kaddafi, Afrika ülkelerinden parayla getirttiği askerlerin de desteğiyle isyancılara karşı saldırıya geçti ve onların merkezi Bingazi kapılarına kadar geldi.

Bu aşamada Fransa, isyancıların kurduğu yönetimi tanıdı ve ardından İngiltere ile birlikte Kaddafi ordusuna karşı hava saldırılarına başladı.

Burada iki soru vardır:

Neden bu kadar beklediler ve neden ABD ön planda rol oynamadı?

Konuyu genişletmemek için İtalya'nın tutumunu ele almıyorum.

Beklemelerinin bir nedenini yukarıda açıkladım. Öteki neden de önemlidir:

Libya'da isyanın bastırılması, Suriye ve Yemen başta olmak üzere halk ayaklanmalarının mayalandığı ya da patladığı ülkeler için kötü örnek olacaktı. Bu nedenle Kaddafi'nin ordusu Bingazi kapılarına dayanınca harekete geçtiler.

Bu arada BM Güvenlik Konseyi'nden de Libya hava sahasının uçuşa kapalı bölge ilan edilmesi kararı çıkmıştı. Bu karar, savaş demekti. Kaddafi ordusunun uçakları havalanırsa düşürülecekti.

Rusya Federasyonu ve Çin Halk Cumhuriyeti oylamada çekimser kalarak kararı bloke etmediler. Ek olarak Arap Birliği de Libya hava sahasının kapatılmasını istedi.

Harekete geçmenin yasal zemini böylece hazırlanmış oldu.

İkinci soru da önemlidir.

ABD 6. Filosu Girit adasında üslenmiş durumda olmasına karşın, bu ülke, hava saldırılarında neden geri planda durmuş ve Fransa'nın öne geçmesine razı olmuştur?

Soru, Türkiye açısından da önemlidir. Gazetelerde yer alan habere göre, Obama ile Erdoğan arasında anlaşma sağlanmıştır. Medya, bu anlaşmayı, Fransa'ya karşı ortak tavır gibi görmektedir!

Olacak şey değil, ama oluyor!

Emperyal hevesleri olan Türkiye'nin Başbakanı Erdoğan çocuk gibi avutuluyor ve bu rezalet bile başarı kazanılmış gibi pazarlanmaya çalışılıyor.

ABD istemeseydi ne Fransa ne de İngiltere yerinden kıpırdayamazdı.

ABD, Arap ülkelerinde artık geçmişte kalmış olsa bile izleri bulunan anti-emperyalizmi slogan düzeyinde bile olsa uyandırmamak için geri planda kaldı.

Durumu anlayan Sarkozy yönetimi de derhal harekete geçti.

Dış politikadaki başarı iç politikaya yansıtılır. Sağcılar, Sosyalistler ve Yeşiller, Devlet Başkanı Sarkozy'nin Libya politikasını desteklediklerini açıkladılar. Sosyalist Parti Meclis Grubu Başkanı Ayrault, "Libya'da evrensel değerler için savaşıyoruz" dedi.

Popülaritesi iyice düşmüş olan Sarkozy büyük bir çıkış yaptı.

Sağcıdır, emperyalisttir, burası açıktır, ama emperyal devlete uygun bir başkan olduğunu da göstermiştir.

Türkiye'ye ise "teselli mükafatı" verildi. Beş savaş gemisi ve bir denizaltı "Libya'ya uygulanan silah ambargosunu denetlemek" amacıyla bu ülke kıyılarına gitti.

Gerçek amaç, Müslüman bir ülkenin Libya'ya karşı askeri harekata katılıyor görünmesinin sağlanmasıdır. Bölgenin "örnek ülkesi" Türkiye, askeri operasyona karşı Arap halkından yükselecek tepkiye karşı bir çeşit paratoner durumundadır.

Kaddafi'nin ambargo olmasa bile Akdeniz üzerinden silah getirtmesi mümkün değildir. Silah ararsa bunu Afrika içinden yani karadan bulacaktır. Bu nedenle deniz ablukasının silah ambargosundaki rolü oldukça azdır.

AKP hükümeti büyük iş yaptığını sanabilir, ama gerçek budur.

Libya'daki iç savaşta en büyük zararı Türkiye gördü. İki yüzden fazla Türk firması bu ülkede yıllardan beri inşaat sektöründe faaliyet gösteriyordu. Büyük ihaleler almışlardı ve yaklaşık 25 bin mühendis ve kalifiye işçi bu ülkede çalışıyordu.

Bunlardan 20 bin kadarı iç savaşın başlamasının ardından tahliye edildi.

İleride geriye döneceklerini düşünüyorlar ama, gelecek şimdilik karanlıktır.

İç savaşın ve hava saldırılarının gelişmesi durumunda ise, yaptıkları inşaatlardan ne kadarının geriye kalacağı da belli değildir.

Libya konusunda hiçbir öngörüsü, geleceğe yönelik hiçbir planı olmayan Türkiye tam anlamıyla ne yapacağını şaşırmış ve Fransa'yı ABD'ye şikayet edecek duruma gelmiştir.

Genel seçim öncesinde Erdoğan'ın dışarıda başarı kazanıp bunu iç politikaya yansıtmaya fazlasıyla ihtiyacı vardı, ama yapamadı.

Fransa tarafından açık olarak dışlanan Türkiye, Sarkozy yönetiminden Avrupa Birliği üyeliğine alınmasını da hala isteyebilmektedir.

AKP'nin yaşadığı emperyal rezalette son durum budur.